

Arkeologins källor till trädgårdarnas och kulturlandskapets historia: Växterna

Seminarium på Alnarp 3-4 mars 2010

Växterna – hur kommer vi åt dem i arkeologiska sammanhang och med arkeologins metoder? Forskningen kring växter och växtlämningar i arkeologin är ett spännande ämne som kräver tvärvetenskapligt samarbete, med alla de speciella utmaningar som detta innebär.

Principen vid seminariet är att varje talare har 15-20 minuter, plus 5-10 minuters frågestund direkt efter. Du väljer själv vad du vill tala om, vilka problem och möjligheter du vill ta upp, och vilka frågor du vill sätta i centrum.

Men eftersom ämnet är så enormt, tycker vi att det är bäst att vi försöker hålla oss till ett gemensamt område, och vi skulle därför vid detta tillfälle vilja att föredrag och diskussion främst cirkulerade kring följande frågor:

- **Vilka möjligheter har vi** att studera växter i arkeologiska kontexter?
- **Kan vi** ta reda på inte bara vilka släkten som odlades, utan också vilka arter, och i så fall hur?
- **Hur finner vi** beläggen för vilka växter som odlades vid en specifik tidpunkt? Vilka undersökningsmetoder ger resultat, och var skall vi söka?
- **Var finner vi** växtlämningarna? T.ex. erfarenheter av bevaringsförhållanden, och provtagningsstrategier som fungerade, eller inte fungerade?
- **Hur kombinerar vi** metoder och analysätt för att få en så heltäckande bild av odling och växtanvändning som möjligt? En enda analysmetod kan ju aldrig ge en helt fullständig bild, men vilka kombinationer passar bäst för vilka frågeställningar?

Gemensam litteraturlista

Före seminariet tänkte vi sätta samman en gemensam litteraturlista som alla kommer att få. Därför skulle vi vilja att alla deltagare skrev ner de 5-10 för de ovan nämnda huvudfrågorna mest relevanta titlar som man själv skrivit, och mejla dem till Anna så snart som möjligt: anna.andreasson@cbm.slu.se

Bokbord

Ta gärna med dig böcker, särtryck, artiklar etc. som du själv skrivit och visa. Vi tänkte lägga upp allt sådant på ett gemensamt bord som kommer att finnas tillgängligt hela tiden, t.ex. under fikapauser etc. Du får också gärna sälja skrifter eller ta upp beställningar.

Publikation

Vi har tänkt publicera en sammanfattning av seminariet i *LTJ-fakultetens faktablad, Fakta från Landskapsarkitektur Alnarp* (4 sid.) som kommer att skickas ut till alla när det blir klart.

Program

Lokal: Apelgården, Pomonavägen 2, Alnarp. Föreläsningssalen, andra våningen.
Centrum för Biologisk Mångfald (CBM) – Programmet för Odlad Mångfald (POM).

Onsdag

- 12:00** *Gemensam lunch på Restaurang Alnarp, Sundsvägen 9, Alnarp.*
- 13:15 Presentation, program, praktikaliteter
- 13:30 Kjell Lundquist – **Varför är vi här?**
- 14:00 Presentationsrunda
- 14:45** *Fikapaus med mingel*
- 15:15 Jens Heimdahl – **Spår av trädgårdsväxter och odlingsjord**
- 15:50 Karin Viklund – **Om NAG och Miljöarkeologiska laboratoriet vid Umeå Universitet**
- 16:25 Mats Regnell – **Gården/inhägnaden, byggnadsnära odling & potentialen i nya analysmetoder**
- 16:45** *Arbetsdagen slut! Vi går till bussen för vidare transport in till Malmö och hotellet.*
- 17:12** *Buss 133 avgår 17.12 från Alnarp, framme Malmö C 17.30. Incheckning på Rica hotell.*
- 19:00** *Gemensam middag i Malmö. Restaurang Epicuré på Västergatan 9.*

Torsdag

*(Principen idag är att varje talare har **15-20 minuter**, följt av 5-10 minuter frågor + 5 minuter för byte).*

- 08:51** *Buss 133 avgår från Malmö C 08.51, framme Alnarp 09.05.*
- 09:30 Karin Lindeblad – **Den odlade staden – ett annat perspektiv på stadslivet.**
- 10:00 Maria Petersson – **Odlingslämningar – ett arkeologiskt metodutvecklingsprojekt.**
- 10:30** *Fika med mingel*
- 10:50 (Annika Nordström) Karin/Jens – **Trädgårdsarkeologi i staden – kv. Lyckan, Norrköping.**
- 11:20 Katarina Frost – **Kulturväxter vid Kalvstorp – metoder och resultat.**
- 12:00** *Lunch på Restaurang Alnarp*
- 13:30 Inga-Hlín Valdimarsdóttir - **Medeltida klostergrunder på Island – vegetation och flora**
- 14:00 Peter Hambro Mikkelsen – **Arkæologiske plantelevn**
- 14:30** *Fika med mingel*
- 15:00 Lena Löfgren-Uppsäll – **Arkeologiska undersökningar och markdokumentationer i historiska parker och trädgårdar ur ett statligt förvaltperspektiv**
- 15:30 Anna Andréasson - **Trädgårdsarkeologi – park och trädgård från historisk tid, och spår av inhägnad byggnadsnära odling från romersk järnålder i Hyllie, Skåne.**
- 16:00 Avslutande diskussion
- 16:30** *Seminariet avslutas. Transport i bilar till tåg etc.
Tåget mot Stockholm avgår från Lund C 17.28, flyget till Umeå avgår från Sturup 19.25.*

Föredragshållare

Kjell Lundquist, agr.dr, landskapsarkitekt. Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, Sveriges lantbruksuniversitet, Alnarp. Undervisar och forskar framförallt inom området trädgård, park och landskap – historia och kulturarv. kjell.lundquist@ltj.slu.se

Jens Heimdahl, fil. dr, Riksantikvarieämbetet, UV Mitt. Kwartärgeolog/arkeobotaniker. Har bland annat skrivit avhandlingen *Urbanised nature in the past: site formation and environmental development in two Swedish towns, AD 1200-1800* (2005). jens.heimdahl@raa.se

Karin Viklund, fil. dr, docent, Institutionen för arkeologi och samiska studier, Umeå Universitet. Arkeobotanik, makrofossil. Disputerade 1998 med avhandlingen *Cereals, weeds and crop processing in Iron Age Sweden. Methodological and interpretive aspects of archaeobotanical evidence*. karin.viklund@arke.umu.se

Mats Regnell, fil. lic./doktorand Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi, Stockholms Universitet. Intresse bland annat paleoekologi och växlämningar i arkeologiska sammanhang, skrev 1998 lic. avhandling *Människor och växter under stenåldern i Sydskandinavien*. mats.regnell@geo.su.se

Karin Lindeblad, arkeolog, Riksantikvarieämbetet UV Öst. Arbetar bland annat med trädgårdsarkeologi, och ett specialintresse är medeltida trädgårdar i städerna. karin.lindeblad@raa.se

Maria Petersson, fil. dr, arkeolog, Riksantikvarieämbetet UV Öst. Arbetar bland annat med fossila odlingslandskap och trädgårdsarkeologi, specialintresse trädgårdsarkeologisk metodik. maria.petersson@raa.se

Katarina Frost, arkeolog, museichef Vallby friluftsmuseum, Västerås. Har arbetat länge med trädgårdsarkeologi, framförallt metodik, vid avdelningen för Landskapsarkitektur, Institutionen för Stad och Land, Sveriges Lantbruksuniversitet, Ulltuna. katarina.frost@vasteras.se

Inga Hlín Valdimarsdóttir, masterstudent Stockholms Universitet, arbetar bland annat med pollen- och växtfossilanalyser på Island inom projektet *Medeltida klostergrunder på Island – vegetation och flora, kultur- och reliktväxter, samtida växtnamn*, liksom med spårämnesanalyser på jordprover från Birka. ingahlin@googlemail.com

Peter Hambro Mikkelsen, PhD, arkeolog, afdelningsleder Moesgård museum, Højbjerg, forskningsinteresser bl. a. drifts- og dyrkningsformer i jernalder, vikingetid og middelalder med særligt henblik på afgrøder. farkphm@hum.au.dk

Lena Löfgren-Uppsäll, landskapsarkitekt, slottsparksarkitekt på Statens fastighetsverk. Bl.a. ansvarig för vård och restaurering vid t.ex. Strömsholm och Drottningholm. lana.lofgren-uppsaell@svf.se

Anna Andréasson, fil.mag. arkeolog/kulturvetare. Arbetar på Programmet för Odlad Mångfald/ Centrum för Biologisk Mångfald, Sveriges Lantbruksuniversitetet, Alnarp, och i det egna företaget ArchaeoGarden som bland annat utför trädgårdsarkeologiska utgrävningar, gröna vårdplaner och dokumentationer av gröna kulturmiljöer. anna.andreasson@cbm.slu.se

Övriga deltagare:

Inger Larsson, språkvetare och professor i svenska språket, Stockholms Universitet, med specialintresse för växter och växtnamn. inger.larsson@nordiska.su.se

Mikael Larsson, arkeologiska institutionen, Lunds Universitet. Doktorand, arbetar just nu med Uppåkraterial. Mikael.larsson@ark.lu.se

Boel Persson, fil. mag. trädgårdshistoriker, specialintresse bl.a. reliktväxter. boelpersson@hotmail.com

Inger Ernstsson, trädgårdsarkeolog, bl.a. utgräv. vid Gunnebo, Göteborg. inger.ernstsson@gmail.com

Anna Jacobsson, fil. dr, landskapsarkitekt, trädgårdshistoriker, SLU Alnarp. anna.jacobsson@ltj.slu.se

Jenny Nord, fil. dr, arkeolog, specialintresse bl.a. kulturlandskapet, SLU Alnarp. jenny.nord@ltj.slu.se

Medarbetare inom Programmet för Odlad Mångfald (POM) – för mer info. se <http://www.pom.info>
Kontaktperson: projektsamordnare Eva Jansson eva.jansson@cbm.slu.se